

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Dissertatio Triplex Theologica, Ad Mentem Præclarissimi
Ecclesiæ D. S. P. Avgvstini, (Cui consonat Doctor
Angelicvs cum Melliflvo,)**

Schweitzer, Johannes

Coloniæ Agrippinæ, Anno M.DC.LXXXII.

Responsio prima. Peccatum originale afficiens intrinsecè, & inficiens
personas nascentium ex Adam secundùm Augustinum est concupiscentia
cum reatu, ita ut concupiscentia se habeat quasi materiale ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-39320

originale ab Augustino pro peccato Adæ, quo infecta fuit natura, & facta massa perditionis, ut constat ex l. 16. de civit. c. 17. *Non immeritò parvulum propter originale peccatum, quo dissipatum est primum Dei testamentum, generatio disperdet, nisi regeneratio liberet, &c. interibit anima illa de genere ejus, quia testamentum meum dissipavit, quando cum Adam, cum omnibus etiam ipse peccavit.* Quòd enim S. Pater ibi loquatur de actuali Adæ prævaricatione, colligitur ex vocibus, dissipatum, dissipavit, quibus actus significatur. Quo sensu etiam dicit l. 1. retract. c. 15. *Peccatum originale esse primi hominis voluntate commissum.* Similia habet epist. 107. & alibi.

Dico primò: Peccatum originale afficiens intrinsicè, & inficiens personas nascentium ex Adam, secundùm Augustinum est concupiscentia cum reatu, ita ut concupiscentia se habeat quasi materiale peccati, reatus verò tanquam formale. Probatùr prima pars: videlicet quòd peccatum originale sit concupiscentia.

Primò ex l. 2. cont. Jul. c. 10. ubi S. Pater de concupiscentia dicit: *Non est hoc malum nuptiarum, sed primorum hominum peccatum in posteros propagatione tractum.*

Probatùr secundò: ex l. 3. cont. eundem c. 21. ubi ait: *Malum originale dixi, cujus motibus mecum repugnas, & cujus contra me laudibus pugnas.*

Probatùr tertio ex l. 6. cont. Jul. c. 15. *Tale porrò, ac tam magnum malum, tantum, quia inest, quomodo non teneret in morte, & pertraheret in ultimam mortem, nisi & ejus vinculum in illa, qua fit in baptismo, remissione*

peccatorum omnium solveretur. Similia allegat S. Pater Augustinus in pluribus aliis locis contra Pelagianos.

Et hoc vult S. Bernardus, dum inquit: *Quid autem est nox frigida & obscura, nisi originale peccatum frigidum concupiscentia, obscurum ignorantia?* Serm. 4. super Salve R.

Idem sentit S. Thomas cum Magistro suo; nam 1 2. q. 82. a. 3. dicit: *Peccatum originale materialiter est concupiscentia.* Et q. 3. de malo, a. 7. *Ignorantia & fomes sunt materialia in originali peccato.* Similia habet q. 4. a. 2. & qu. 82. a. 1. 1. 2. dicit, quod *peccatum originale languor natura dicitur, & habitus, sicut aegritudo corporalis.* Et ad primum, quod *non sit privatio pura, sed quidam habitus corruptus &c.*

Pro confirmatione hujus doctrinæ etiam nota ex Historia Concil. Trid. conscripta à Pallavicino, quod Ordinis nostri Generalis, Cardinalis Seripandus, ut refertur l. 7. c. 8, & 9. in dicto Concilio peroraverit contra concupiscentiam etiam renatorum, & probaverit ex Augustino, *ipsam Deo displicere, non esse naturæ proprietatem, sed corruptionem, perduellionemq. naturæ, posse dici peccatum &c.* ut differt. præced. dictum est, & tandem conclusum fuerit à Patribus, quod licet concupiscentia in renatis non possit odio haberi, si odium accipiatur pro odio inimicitia, possit tamen odio haberi, si odium accipiatur pro displicentia. *Quod autem concupiscentia esset materiale peccati originalis, & consequenter post Baptismum maneret pars materialis peccati originalis, expressum erat in ipso decreto, & postea deletum fuit: seu quod nolent Patres, ut Pallavicinus*

mus ait : *Ecclesia auctoritatem intermiscere opinantium doctrinis ; seu quod , ubi definitiones concipi possent veterum Patrum vocabulis , ea nolent à Theologis recentibus mutuari.*

Nota ; Secundum S. Augustinum & S. Thomam & S. Bernardum supra, sub peccato originali comprehendendi etiam ignorantiam (quæ concupiscentiam comitatur) & malitiam, quæ nihil aliud est, ut inquit S. Thomas q. 4. de malo a. 2. ad 7. *quam destitutio ipsius voluntatis ab originali iustitia.*

Probatur secunda pars, scilicet de reatu. Primo ex l. 1. de nup. & concup. ubi ait S. P. *hujus concupiscentie reatum regeneratio sola dimittit, quem generatio trahit ; & c. 25. Respondemus dimitti concupiscentiam carnis in Baptismo, non ut non sit, sed ut in peccatum non imputetur : quamvis à reatu suo jam soluto , manet tamen* & c. & c. 26. postquam dixisset reatum concupiscentiæ esse per Baptismum sublatum , addit : *hoc est enim non habere peccatum , reum non esse peccati & c. quia nempe sublatum est reatum, qui est formale peccati, quod confirmat ibidem exemplo adulterii dicens : Si quispiam, V. G. fecerit adulterium, etiamsi nunquam deinceps faciat, reus est adulterij, donec reatus ipsius indulgentia remittatur & c. Habet ergo, quamvis illud, quod admisit, jam non sit, quia cum tempore quo factum est, præterit ; nam si à peccando desistere, hoc esset non habere peccatum, sufficeret, ut nos hoc moneret scriptura & c. Ubi clarum est, S. Doctorem non loqui de reatu pœnæ, sed de reatu culpæ, ex quo ille oritur. De quo reatu etiam loquitur l. 2. de nup. & concup. c. 24. ubi dicit, reus peccati*

peccati nasci parvulum, & l. 6. cont. Jul. c. 4. §. 10. & 15. vocat, *reatum voluntarium voluntate Adami*, quia nempè relictus est ex actuali illius peccato; *Tabem; vinculum mortis.* in psal. 50. *vinculum mortis cum ipsa iniquitate concretum,* l. 1. de peccat. merit. c. 9. *pollutionem. c. 24. immunditiam &c.* Ex quibus clarum est, quod loquatur S. P. de reatu, quo homo formaliter constituitur peccator, id est, reatu culpæ, non pœnæ. Quod confirmari adhuc potest ex l. 2. de peccat. merit. c. 24. ubi ait: quod per illum reatum parvulus sit *aversus à Deo,* & l. 1. retract. c. 15. distinctè loquitur de utroque reatu dicens: *quasi verò peccatum, quod eos ex Adam dicimus originaliter trahere, id est, reatu (scilicet culpæ) implicatos, & ob hoc pœnæ obnoxios (id est reos reatu pœnæ) detineri, usquam esse potuerit, nisi in voluntate, qua voluntate commissum est, quando divini præcepti est facta transgressio.*

Ratio hujus doctrinæ est; quia cùm peccatum originale sit species peccati habitualis, & hoc consistat in reatu sive macula post actum malum præteritum perseverante, ut exemplo adulterii supra ex Augustino ostensum est, convenientissimè constituitur peccatum originale formaliter acceptum in reatu transmissio ad nos per peccatum Adæ, quod præteriit.

Objicies: Si Augustini sententia de reatu defendatur, inciditur in errorem Pelagii, negantis parvulos affici & infici intrinsecè peccato originali. Sequela probatur: quia Augustinus vult, illum reatum tantum esse reatum pœnæ extrinsecum nascentibus; ergo intrinsecè nullo inficiuntur peccato parvuli, si in illo reatu constitua-

stirua.

stituatur formale peccati originalis. Antecedens probatur; quia Augustinus l. 6. cont. Jul. c. 19. docet, reatum non esse in animo hominis, sed tantum in mentibus Angelorum, à quibus debet exigi pœna peccatorum, & esse chirographum damnationis æternæ. Respondeo negando sequelam (quæ injuriosa est Augustino) ad cujus probationem nego antecedens, & ad locum citatum ex Augustino, dico falsum esse, Augustinum ibi loqui de solo reatu pœnæ. Agebatur enim ibi inter ipsum & Julianum de reatu culpæ; Augustinus volebat concupiscentiam manere actu, & præterire reatum; Julianus sustinebat contrarium, probatque exemplo idololatriæ, scilicet, actu sacificationis præterito, manere reatum culpæ, ut constat ex his verbis: *potest, donec consequatur veniam, premi impietate commissi, & manet reatus actione finita.* Augustinus autem dicebat esse disparem rationem in actione sacrificii, & concupiscentiæ, quia hæc cum reatu est effectus peccati Adæ, est causa peccatorum nostrorum, & manet soluto reatu, quod non potest dici de actu sacrificii. Dixerat præterea Julianus, reatum idololatriæ manere in conscientia delinquentis, donec dimittatur. Ex quo intulit Augustinus contra illum, non manere reatum, si peccator illius oblitus fuerit, cum manere in conscientia sive in animo diceretur, quod ab animo cognoscebatur. Et hinc dicebat, etsi non recordaretur illius amplius peccator, permanere tamen reatum in occultis legibus Dei, *qua conscripta sunt quodammodo in mentibus Angelorum, ut nulla sit iniquitas impunita, nisi quam sanguis mediatoris expiaveris:* Est igitur secundum Augustinum

Augustinum

stinum non tantum reatus pœnæ sed etiam culpæ ob-
 jectivè in mentibus seu cognitione Angelorum. Ex
 hoc autem malè infertur, reatum illum non esse subje-
 ctivè & moraliter in animo delinquentis, donec dilua-
 tur. Angeli enim illi, in quorum mentibus esse dici-
 tur, verè cognoscunt ante remissionem tam parvulos,
 quam adultos idololatrias reos non solum reatu pœnæ
 æternæ, sed etiam reatu culpæ, qui radix est obligatio-
 nis ad pœnam, cum reus pœnæ non nisi per culpam
 homo fiat. Adde quod satis clarè S. P. distinxit rea-
 tum culpæ à reatu pœnæ, l. I. Retr. c. 15. ubi asserit,
 parvulos reatu peccati, quod ex Adam trahunt, impli-
 catos esse & ob hoc pœnæ obnoxios detineri, ut jam
 dictum est supra. Falsum quoque est, quod Augusti-
 nus dixerit, reatum esse ipsum chirographum. Verba
 enim illius sunt hæc: *cujus signo crucis consecratur unda
 Baptismatis, ut ea diluatur reatus, tanquam in chirogra-
 pho scriptus, in notitia spiritualium potestatum, per quas
 pœna exigitur peccatorum.* Ubi manifestè S. P. reatum
 à chirographo distinguit, cum in illo scriptum esse di-
 cat. Respexit autem Augustinus locum Pauli dicen-
 tis, *chirographum decreti, quod Christus cruci affixit, &
 sanguine suo delevit.* Quo chirographo continebantur
 peccata, quæ delevit.

Objicies secundò, Augustinum posuisse essentiam
 peccati in concupiscentia cum reatu, quia oppressus
 difficultate rei non invenit aliud, in quo collocaret;
 ergo hæc Augustini sententia de peccato originali non
 est defendenda. Probatür antecedens, ex variis Au-
 gustini libris, in quibus ob obscuritatem & profundi-
 tatem

tatem hujus peccati, fatetur se dubium hæere. Respondeo negando antecedens, & ad probationem ejus dico, Augustinum quidem dubitasse de aliquibus ad hanc materiam spectantibus v. g. de translatione peccati sine translatione animæ ex anima, quia capere non poterat, qua justitia anima innocens misceretur carni peccati, & tanquam vinum in vitiato vasa corrumpetur, & corrupta damnaretur; sed de constitutivo peccati originalis non dubitavit, ut ex supra citatis testimoniis est manifestum.

Objicies tertio: Si peccatum originale sit concupiscentia cum reatu, sequitur peccatum originale manere in Baptizatis, sed hoc est contra fidem, ergo peccatum originale non est concupiscentia cum reatu. Minor constat ex Concil. Trid. §. 5. can. 5. sequela majoris probatur: quia concupiscentia, quæ erat ante Baptismum, non tollitur per illum, sed manet, & inclinatur ad motus & desideria illicita, ut Apostolus testatur. Respondeo negando sequelam majoris, & dico cum Augustino supra, concupiscentia in baptizatis manere quidem actu, sed transire reatu, & consequenter definire esse peccatum. Homo enim, qui ante baptismum per ejus reatum constituebatur peccator, & inimicus Dei, post baptismum non est peccator, nec inimicus, sed amicus Dei. Neque concupiscentia, quæ manet, ejus arbitrio, ut ante, dominatur. Hinc S. P. l. 14. de Civ. c. 17. eam ante baptismum comparat febri, & telo corpori infixo, post baptismum autem languori ex febre, & vulnere ex telo relicto.

Instabis: Non potest transire reatus manente concupis-

cupiscentia, si hæc sit materiale peccati originalis; ergo responsio data non subsistit. Probaturs antecedens à pari, quia in actu intrinsecè malo non potest transire reatus, manente actu, qui est materiale actualis peccati; ergo nec reatus concupiscentiæ. Respondeo negando antecedens, & ad probationem ejus dico cum S. Thoma in 2. ad Annibal. dist. 32. q. unica a. 1. ad 1. *Non est similis ratio de concupiscentia, & actu peccati actualis; nam actus actualis peccati, quamdiu manet, subiacet voluntati agentis, non autem postquam transit; concupiscentia verò dum manet, non subiacet voluntati habentis, unde concupiscentia potest manere sine culpa, non autem actus peccati actualis.* Alibi S. Doctor ponit disparitatem in hoc, quod actus peccati causet actualem maculam, concupiscentia verò non causet originalem maculam subjecti, in quo est. ita respondet in 2. dist. 32. q. 1. a. 1. ad 3.

Urgebis, concupiscentia habitualis acquisita ex frequenti concupiscentia actuali non pertinet ad peccatum actuale, ergo concupiscentia nobis innata, non pertinet ad peccatum originale. Antecedens probatur; quia alioqui, qui acquisivisset talem habitum, semper actu peccaret. Consequentia probatur à pari: quia utraque concupiscentia habitualis, id est, tam acquisita, quam innata, inclinatur ad peccatum. Respondeo negando consequentiam, & ad probationem dico iterum cum S. Thoma, q. 4. de malo. a. 2. ad 4. *Nec tamen sequitur si habitualis concupiscentia positive accepta non habeat rationem peccati actualis, secundum, quod causatur ex actibus persone, quod propter hos habituales*

ualis concupiscentia per remotionem accepta non habeat rationem originalis peccati, secundum quod ex actu primi parentis causatur; quia peccatum originale non eadem ratione dicitur peccatum, qua actuale, quia actuale peccatum in actu voluntario alicujus personae consistit; & ideo quod ad talem actum non pertinet, non habet rationem actualis peccati. Sed peccatum originale est personae secundum naturam, quam ab alio traxit per originem, & ideo omnis defectus in natura prolis inventus, derivatus à peccato primi parentis habet rationem peccati originalis, dummodo sit in subjecto quod sit susceptivum culpa. Nam sicut Augustinus ait in Retract. concupiscentia dicitur peccatum, quia est à peccato facta.

Objicies quartò: Nulla concupiscentia manet in animabus parvulorum, qui sine Baptismo moriuntur; ergo concupiscentia non pertinet ad peccatum originale. Probatur antecedens, quia concupiscentia non subjectatur in anima separata. Consequentia etiam probatur, quia animae parvulorum illorum manent infectae peccato originali. Ad hoc Argumentum ab aliquibus hujus sententiae defensoribus respondetur, negando antecedens & probationem ejus; ab illis nempe, qui docent pronitatem voluntatis ad malum, sive inordinatam conversionem ejus habitualement ad bonum commutabile comprehendi sub concupiscentia, & pertinere ad materiale peccati originalis, solamque aversionem à bono immutabili ad formale, sicque in dictis animabus manere originale quoad materiale & formale. Alii negant consequentiam, & ad probationem ejus dicunt, peccatum originale in animabus separatis

ratis tantum manere quoad formale, ii nempe, qui dictam pronitatem voluntatis docent pertinere ad formale, citantes pro se S. Thomam eit. q. 4. de malo. a. 2. ad 7. dicentem: *malitia se habet in peccato originali ut formale &c.* Si dicas, sequi ex hac secunda responsione, concupiscentiam non solum ad materiale, sed etiam ad formale peccati originalis spectare, eo quod dicta pronitas voluntatis sub nomine concupiscentia à S. P. Augustino & aliis comprehendatur, facile concedent totum, intelligendo nempe per concupiscentiam fomitem omnis peccati, sive causetur ex deordinatione virium inferiorum, sive per malitiam voluntatis, quæ malitia à S. Thoma loc. cit. dicitur consistere in destitutione ipsius voluntatis ab originali iustitia. Ut dictum est supra.

Dico secundo: Reatus concupiscentiæ, qui ab Augustino ponitur formale peccati originalis, est privatio iustitiæ originalis, voluntaria nobis ex peccato Adæ, prout aufert effectum ejus principalem, id est, sanctitatem, & rectitudinem animæ in ordine ad Deum, debitam inesse. Hæc est expressa sententia S. Thomæ 12. q. 82. a. 3. ubi ait: *Privatio originalis iustitiæ, per quam voluntas subdebatur Deo, est formale in peccato originali --- peccatum originale materialiter quidem est concupiscentia, formaliter verò est defectus originalis iustitiæ; & q. 3. de malo. a. 7. in peccato originali est aliquid formale, scilicet carentia originalis iustitiæ.* Et Franciscus Ferrariensis in C. 52. lib. 4. contra gent. ait: *Conveniunt omnes Thomistæ in hoc quod duo includuntur in peccato originali, unum scilicet formale quod est*